

Adroddiad crynodeb i rieni a gofalwyr ar Ysgol Maes Y Gwendraeth

Dyddiad yr arolygiad: Tachwedd 2023

gan Estyn, Estyn, Arolygiaeth Ei Fawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru

Trosolwg

Mae'r parch amlwg rhwng disgyblion a staff Ysgol Maes y Gwendraeth a'r ethos fugeiliol gref yn elfennau nodedig. Mae gofal staff am y disgyblion yn glir a'u hadnabyddiaeth ohonynt yn dda. Mae'r disgyblion yn cyfleu balchder o fod yn aelodau o gymuned yr ysgol a theimla'r rhan fwyaf ohonynt bod ganddynt rywun i droi atynt pe bai angen. Mae awyrgylch gyfeillgar a chroesawgar yn yr ysgol ac mae'r disgyblion yn cyfathrebu'n huawdl ag ymwelwyr. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn arddangos agweddau cadarnhaol at eu dysgu ac yn ymddwyn yn dda iawn mewn gwersi. Serch hyn, nid yw presenoldeb disgyblion, yn enwedig rhai sy'n gymwys am brydau ysgol am ddim, yn ddigon uchel.

Mewn llawer o wersi, mae addysgu o ansawdd da yn golygu bod disgyblion yn gwneud cynnydd cadarn yn gyffredinol. Mewn ychydig o wersi arbennig o effeithiol ble mae'r cynllunio'n grefftus iawn, mae disgyblion yn gwneud cynnydd cryf a buan. Mewn lleiafrif o wersi, nid yw disgyblion yn cyflawni hyd eithaf eu gallu oherwydd nad yw'r athrawon wedi cynllunio'r gwersi'n ddigon gofalus er mwyn darparu lefel addas o her. Mewn ychydig o wersi, mae disgwyliadau athrawon yn rhy isel. Yn ddiweddar, mae'r ysgol wedi bod yn arbrofi â dulliau gwahanol o asesu gwaith disgyblion. Mae hyn wedi arwain at adborth buddiol i ddisgyblion mewn rhai achosion ond at arferion asesu mwy amrywiol o ran effaith mewn achosion eraill.

Mae'r cwricwlwm yn darparu ystod o gyfleoedd gwerthfawr o fewn gwersi a thu hwnt i'r dosbarth i'r holl ddisgyblion. Mae effaith y ddarpariaeth i ddatblygu medrau llythrennedd, rhif a digidol disgyblion i'w gweld yn y datblygiad cadarnhaol mae llawer o'r disgyblion yn ei wneud mewn llawer o agweddau o'u medrau. Mae'r ddarpariaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygu disgyblion fel dinasyddion cyfrifol a gwybodus yn nodedig. Darperir myrdd o brofiadau diddorol a pherthnasol i'r disgyblion trwy'r rhaglen addysg bersonol a chymdeithasol (ABCh) a lles, trwy gyfleoedd i ddisgyblion leisio eu barnau ac arwain, a thrwy'r cyngor a'r arweiniad a roir iddynt ynghylch y camau nesaf yn eu bywydau, yn enwedig byd gwaith.

Canolfan yr Eithin yw canolfan arbennig yr awdurdod lleol ar gyfer disgyblion ag awtisiaeth. Lleolir y ganolfan yng nghanol yr ysgol a chaiff y disgyblion ynddi bob cyfle i ymgymryd â bywyd yr ysgol. Mae staff y ganolfan yn darparu ardaloedd a chyfleoedd ysgogol sydd yn ymateb yn dda i anghenion y disgyblion, gan eu galluogi i wneud cynnydd da. Mae'r berthynas gynhaliol â rhieni'r disgyblion hyn yn nodwedd arbennig.

Er bod y pennaeth newydd wedi bod yn ei rôl ers llai na blwyddyn, mae'n uchel ei barch ymysg staff a disgyblion ac mae ganddo weledigaeth glir. Mae wedi cyflwyno newidiadau pwysig er mwyn gweithredu'n fwy strategol ac er mwyn cefnogi lles staff. Mae staff yn elwa o'r diwylliant cryf o ddatblygiad proffesiynol yn yr ysgol a'r cyfleoedd gwerthfawr iddynt ddatblygu'u harfer ac ehangu'u profiadau.

Mae arweinwyr ar bob lefel yn cymryd rhan mewn gweithgareddau hunanwerthuso buddiol ac mae ganddynt ddealltwriaeth dda o brif gryfderau'r ysgol a'r meysydd sydd angen eu gwella. Er eu bod yn defnyddio ystod addas o dystiolaeth, nid yw eu defnydd na'u dadansoddiadau o'r wybodaeth hon, yn enwedig data, bob amser yn ddigon trylwyr na miniog. O ganlyniad, nid ydynt yn gyson gefnogi'r broses hunanwerthuso a chynllunio ar gyfer gwella yn llawn. Mae'r llywodraethwyr yn daer dros ddarparu addysg Gymraeg yn yr ardal ond nid yw eu rôl fel cyfeillion beirniadol wedi ei datblygu'n ddigonol.

Prif arfarniad 6ed dosbarth

Mae disgyblion y chweched dosbarth yn ddisgyblion aeddfed a balch. Maent yn genhadon brwd dros yr ysgol sydd yn ymfalchïo yn eu rolau arwain a mentora disgyblion iau. Yn eu gwersi, maent yn ymgymryd yn llawn â'u dysgu, gan ddangos diddordeb yn eu hastudiaethau. Mae eu medrau llafar yn arbennig o gryf a gallant siarad yn rhugl a hyderus. Maent yn gwneud cynnydd cadarn, ar y cyfan.

Argymhellion

Rydym wedi gwneud 3 argymhelliad i helpu'r ysgol i barhau i wella:

- A1 Gwella presenoldeb disgyblion ac effaith y cyfundrefnau i wneud hynny
- A2 Cryfhau'r defnydd o ddata er mwyn cefnogi'r broses hunanwerthuso a chynllunio ar gyfer gwella a sicrhau bod meysydd i'w gwella yn ddigon miniog
- A3 Datblygu rôl y corff llywodraethol yn llawn

Beth sy'n digwydd nesaf

Bydd yr ysgol yn llunio cynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r argymhellion o'r arolygiad.

Bydd Estyn yn gwahodd yr ysgol i baratoi astudiaeth achos ar ei gwaith mewn perthynas â'r ddarpariaeth i ddatblygu disgyblion fel dinasyddion cyfrifol a gwybodus, i'w lledaenu ar wefan Estyn.

Cydymffurfiaeth statudol

Trefniadau diogelu

Nid yw trefniadau'r ysgol ar gyfer diogelu disgyblion yn peri pryder.

Bwyta ac yfed yn iach

Mae gan yr ysgol drefniadau priodol ar gyfer hyrwyddo bwyta ac yfed yn iach.

Cyllid ysgol

Mae arweinwyr a llywodraethwyr yn rheoli cyllid yr ysgol yn briodol, gan gynnwys defnyddio'r grant datblygu disgyblion.

Materion iechyd a diogelwch (diogelwch y safle)

Cyhoeddwyd llythyr diogelwch y safle i'r ALI yn gysylltiedig â phryderon.

Cyd-destun yr ysgol

Enw'r darparwr	Ysgol Maes Y Gwendraeth
Awdurdod lleol	Cyngor Sir Gâr
Iaith y darparwr	Cymraeg
Nifer y disgyblion ar y gofrestr	1108
Disgyblion o oedran ysgol statudol	927
Nifer yn y chweched dosbarth	181
Canran y disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd (Canran genedlaethol y disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector uwchradd yw 20.2%)	12.3%
Canran y disgyblion y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (Canran genedlaethol y disgyblion y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol yn y sector uwchradd yw 17.8%)	17.5%
Canran y disgyblion sy'n siarad Cymraeg ar yr aelwyd	56.4%
Dyddiad penodi'r pennaeth	01/09/2023
Dyddiad yr arolygiad blaenorol gan Estyn (os yw'n berthnasol)	03/10/2016
Dyddiad dechrau'r arolygiad	20/11/2023

© Hawlfraint y Goron 2024: Gellir aildefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei aildefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Dyddiad cyhoeddi: 25/01/2024

Sylwer, efallai na fydd y ffotograffau sy'n cael eu dangos yn rhai o'r ysgol sy'n destun yr adroddiad hwn.